

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Kulturna avtonomija koroških Slovencev.

Ni vprašanja, ki bi bilo za Slovence tako bolešno in tako žalostno, kakor je vprašanje koroških Slovencev. Ne samo zato, ker ni doživelo slovenstvo nikjer tako velike izgube kakor ravno na Koroškem, temveč predvsem vsled tega, ker se v nobenem drugem vprašanju naša politična nedoraslost ne kaže v tako žarki luči, kakor ravno v koroškem vprašanju. Zadostuje, če omenimo samo nesrečni koroški plebiscit, ki je bil prava tekmica slovenskih strank, katera bo ta problem zagrabila z bolj nesrečno roko.

Ta nesrečna roka pa vodi našo politiko tudi po plebiscitu. Nismo prišli še tako daleč, da bi si upali pogledati resnici v oči in svoja dejanja spraviti v sklad z resničnim stanje stvari in ne samo z našimi sanjavimi željami. To se je zopet pokazalo z vso jasnostjo sedaj, ko je bil predložen koroškemu deželnemu zboru zakonski načrt o kulturni avtonomiji Slovencev. Naše stranke, ki sicer s tako močno besedo zahtevajo za sebe popolno zaupanje slovenskih volivcev, ne vedo kaj naj bi odgovorile na koroški predlog. Ne vedo, ali naj ponujajo kulturno avtonomijo sprejmejo ali pa jo naj odklonijo in se ne zavedajo niti pomena, ki ga mora imeti kulturna avtonomija za koroške Slovence.

To jasno dokazujeta tako članek »Slovenec«, kot članek »Jutro«. Kakor da bi bila napisana od ene roke, tako je enaka glavna misel obeh člankov. Smo za kulturno avtonomijo, toda odklanjamo narodnosti katastrof, na podlagi katerega bi se delila kulturna avtonomija koroškim Slovencev. Kajti sto in sto let je koroški Slovenec že pod nemškimi vplivi in renegatstvo cvete v najhujših oblikah. Narodni katastrof bi v takih razmerah reducirala naše število in okrepil renegatstvo in zato ga odklanjamo. Kulturna avtonomija mora biti vpeljana za slovensko Koroško kot celoto in le za nemške manjšine naj bi bil vpeljan narodnostni katastrof. To je v glavnem stališče naših »vodilnih« listov, ki so s tem zopet enkrat dokazali, da niso niti v enem vprašanju vodilni.

Da more biti efekt narodnostnega katastrofa tak, kakor se ga boji »Jutro« in »Slovenec«, priznavamo brez drugega. Ali v tej bojazni pa je tudi že vsa naša duševna mizernost. Ta pa obstoji v sledečem: »Jutro« in »Slovenec« se bojata, da je nemogoče preprečiti, da se ne bi še nadalje širilo na Koroškem renegatstvo, strah pa imata, če bi bil rezultat tega procesa številčno ugotovljen. Ali z drugimi besedami: Nimata toliko samozvesti, da bi stopila v zmagošen boj z renegatstvom, nimata pa tudi tega poguma, da bi pogledala resnici v oči. Kakor ves čas od preobrata, tako bi hotela tudi sedaj preslišati vso grenko pesem resnice in jo prepričati s sladkimi tolažili, porojenimi iz sentimentalnih čustev.

Toda gospoda, to ni nobena politika, to je samo nadaljevanje poloma. Resnici je treba pogledati v oči in čim bolj je ta neprijetna, tembolj mora biti pogled odprt. Za koroške Slovence je glavno, da dobe kulturno avtonomijo, da imajo možnost kulturno in nacionalno živeti. Zato je s tega stališča predvsem presojati koroškemu deželnemu zboru predloženi načrt. Narodnostni katastrof pa ne more niti najmanj znižati števila koroških Slovencev, če so ti zavedni, kakor je nadaljnjepotujevanje našega naroda na Koroškem neizogibno, če ta ni zaveden. Tu ne pomaga nobeno gledanje v tla, ker tako je! Enako pa je res, da bodo zavedni Slovenci, ki uživajo res kulturno avto-

Velja Vukičević za svobodne volitve.

Beograd, 23. julija. Glede na sklenjeni sporazum med Demokratsko zajednico in Veljo Vukičevićem je Vukičević včeraj izdal na velike župane nov razpis, v katerem jih vnovič opozarja na svoj razpis od 21. aprila t. l. štev. 1106. Ministrski predsednik v svojem razpisu iznova poziva vse uradništvo k točnemu in vestnemu delu, ker je on kot predsednik vlade po zakonu in tudi moralno odgovoren za vse to delo. On zahteva, da se narodu proži absolutna možnost svobodnih volitev dne 11. septembra t. l. Že zaradi samih volitev se narod in država nahajata v težkih preskušnjah, kajti z ene strani poslanski kandidati, z druge strani pa mase volivcev zahtevajo nezaželen in neupravičen vpliv na oblast. Zato je vsakemu tembolj potrebno višje pojmovanje njegovih dolžnosti. Ohraniti je treba polno hladnokrvnost, da predstavniki oblasti lahko ostanejo na dostojni višini. Zato naj vsi takoj po volitvah predložijo svoje pritožbe v smislu člena 116 zakona o volitvah.

Predsednik vlade zahteva, da vsi predstavniki oblasti kar najbolj pomirljivo vplivajo na razburkane strankarske strasti in onemogočujejo vsak spopad. Brezvestno agitacijo je treba z vsemi zakoni-

timi sredstvi preprečiti, kajti dopustiti tako agitacijo bi pomenilo, odpreti vrata protidržavni propagandi. Proti takim akcijam so dovoljena vsa zakonita sredstva. V takih razmerah biti malodušen, bi pomenilo zakriviti zločin proti domovini.

Prav posebno pažnjo naj bi veliki župani posvečali agitaciji, ki bi bila v zvezi z vzvišenim imenom Nj. Vel. kralja. Tako agitacijo je treba brezpogojno zatreti.

Stoječ na stališču stroge zakonitosti in čistega demokratizma min. predsednik ne sme opustiti te prilike, da ne bi opozoril na zakonske predpise in na dolžnost velikih županov kot zastopnikov kraljevske vlade v poverjenih jim oblasteh. Prejem tega razpisa mora vsak veliki župan potrditi.

V političnih krogih smatrajo, da je na ta način glede na Davidovičev govor dano zadostno Davidoviču in vsji demokratski stranki. Kajti s tem je hkrati dokazano, da se je nasilje res vršilo. Saj je bil notranji minister prisiljen znova opozoriti velike župane, na naj dajo brez razlike polno svobodo zborovanja in dogovorov.

Ljuba Davidović bo vendarle odgovoril Vukičeviću.

Beograd, 23. julija. Demokratski ministri so včeraj izročili Velji Vukičeviću svoje zahteve.

Pri tej priliki se je naglašalo v gotovih krogih, da je bilo dozdaj premeščenih 14 uradnikov, ki jih je bil postavil Boža Maksimović in zaradi česar je bila vložena obtožnica proti Boži Maksimoviću. Razen tega je Velja Vukičević nekatere uradnike, ki jih je odstranil še Boža Maksimović, zopet postavil na njihova mesta. Izgleda torej, da so bile obtožbe upravičene in da je Vukičević deloma že ustregel demokratskim zahtevam. Pri tej priložnosti se je napravil načrt, kako naj se vrši razmestitev uradnikov. Demokratski bodo sedaj počakali, da vidijo, koliko bo še Velja Vukičević ustregel njihovim zahtevam. Po tem bodo uravnali tudi svoje nadaljnje nastopanje.

Ljuba Davidović ima namen, iti v Skoplje, kjer bo odgovoril Velji Vukičeviću. Davidović misli, da zahteva Vukičević od njega, da precizira svoje obtožbe. Zato bo on to tudi storil. Navedel bo konkretne primere, v katerih se je izvajalo nasilje in v katerih niso bili izpolnjeni tisti pogoji, ki jih je bil Velja Vukičević svoj čas ob sestavi današnje vlade sprejel. — Davidović je pred svojim odhodom imel daljši sestanek z dr. Spahom. Na tem sestanku so se pretresale jako važne politične in druge strankarske zadeve. Tako je bilo določeno, da se bo Davidović udeležil skupščine Demokratske zajednice, ki se bo vršila 3. avgusta t. l. na Visokem. Za tem pa odide Davidović z dr. Spahom v Višegrad, nato pa bosta šla oba skupaj v Novi Pazar, da se tam postavi kandidatura Demokratske zajednice.

Demokratje so ugotovili, da dela Vu-

nomijo, vedno mogli vplivati na že skoraj potujčene rojake, da se vrnejo k njim, ker jim bodo mogli nuditi kulturno življenje. Brez tega pa bo število renegatov nujno raslo.

Ni bilo mogoče podati slabšega odgovora na nemški predlog, kakor je bil strah, da bo potem število koroških Slovencev manjše, kakor pa mislimo mi. Ta strah dokazuje našo nesposobnost za dvig narodne zavesti in našo slabost in

kičević na to, da čim bolj oslabi situacijo demokratov med narodom. Ne vedo pa, zakaj Vukičević to dela, ker to vendar ni v interesu radikalne stranke; kajti ti, sti pristaši, ki jih izgube demokratje z nasiljem, gotovo ne bodo šli k radikalnim, temveč bodo pristopili k opozicijskim strankam. Mogoče, da Vukičević to dela namenoma, hotoč zasejati nezadovoljstvo med demokrati. Demokratje smatrajo, da je Ljuba Davidović dal izraza razpoloženju, ki vlada pri vseh demokratih. Graja se le način, kako je on to izvršil. Po vsem izgleda, da bo Davidović svojo akcijo nadaljeval tja do volitev. Kako pa se bo stvar potem razvila, se pa še ne ve. Ljuba Davidović bo ali ostal pri svojem stališču, na kar bo sledil neizogibno razcep med demokrati, ali pa se bo pobotal, da ohrani demokratske položaje v vladi.

SPORAZUM MED NASO IN ČEŠKO-SLOVAŠKO NOGOEMTNO REPREZENTANCO.

Praga, 23. julija. Po povratku češko-slovaške nogometne reprezentance, ki je gostovala te dni v Benečiji, je došlo med Češkoslovaško in Jugoslavijo do sporazuma glede nastopa obeh državnih reprezentanc na zelenem polju. Nogometna tekma med reprezentanco Češkoslovaške in Jugoslavije se bo vršila v Beogradu 31. t. m.

TEROR DIVJA V SOVDEPIJI.

Pariz, 23. julija. Semkaj došle vesti o vstaji v Ukrajini so resnične. G. P. U. (naslednica črke) strahovito izvaja represalije v Harkovu. Usreljenih je bilo 125 oseb.

s tem je nevarnost za koroško slovenstvo, ne pa v narodnostnem katastrofu.

Še vedno nam manjka samozavesti, še vedno je naša politika brez aktivnosti in še vedno smo podobni kmetu, ki vrti pred vratmi klobuk in se ne upa stopiti v urad. In tu je vzrok vseh naših neuspehov na Koroškem in zato bodo ti neuspehi trajali, dokler ne bo naša politika možata in samozavestna. Ker samo taka pridobiva srečo.

Seja vlade.

Beograd, 23. julija. Včeraj od 5. do 9. je bila seja ministrskega sveta. Po izjavi nekaterih ministrov se na tej seji sploh ni govorilo o politični situaciji, temveč so se razpravljale tekoče zadeve posameznih resortov. Kakor se doznava, se je govorilo o zamenjavi večjega števila policijskih uradnikov.

Gradbeni minister je dobil pooblastilo, da vstavi v proračun vsoto 15 milijonov dinarjev za dovršitev novega skupščinskega poslopja. Prometni minister je dobil pooblastilo za nastanitev železniškega osebja v Subotici in da za ta namen nakupi 10 hiš. Dalje je bil pooblaščen, da za zgradbo stanovanjskih hiš železniških uslužbencev v Zagrebu nakupi zemljišče v izmeri 8228 m². Dalje je bilo sklenjeno, da se v enak namen kupi zemljišče v Vinkovcih.

Odobrene so bile nato vse uredbe ministra za agrarno reformo.

Ministru za narodno zdravje je bilo odobreno, da postavi 10 novih zdravnikov v Južni Srbiji. Minister je izjavil, da več praznih mest tudi ni. Zato se nihče ne bo sprejel v službo, razen ako bi kak zdravnik podal ostavko.

Pravosodnemu ministru je bilo dovoljeno, da postavi 18 sodnih pisarjev. Pravosodni minister je izjavil, da radi parastosa za rumunskim kraljem danes ne bo odpotoval v Kragujevac.

KRALJ FERDINAND NA MRTVASKEM ODRU.

Bukarešta, 23. julija. Včeraj se je ob 8. uri zjutraj zbrala ogromna množica ljudstva pred palačo, v kateri leži pokojni kralj Ferdinand, da mu izrazi zadnjikrat svoje veliko spoštovanje. V dvorcu je postavljen ogromen katafalk, na katerem leži mrtvi kralj, ki je napravljen v uniformo olovškega generala. Ob njegovi glavi so položeni znaki kraljevske oblasti in kraljeva odlikovanja.

Kraljevi grad je obkoljen od nepregledne množice rumunskega naroda, ki je došel iz vse širne Rumunije.

Bukarešta, 23. julija. Princ Karel je poslal svojim sestram iz Pariza obširno pismo, v katerem jih prosi, naj položijo v njegovem imenu šopek belih rož na mrtvega očeta. Obenem prosi regentski svet, da mu dovoli prisostvovati pogrebnim svečanostim za njegovim pokojnim očelom, ki se bodo vršile v Parizu. Ta prošnja mu je bila dovoljena.

PRINC KAREL SE NE ODREČE SVOJIM PRAVICAM.

Pariz, 23. julija. List »Matin« je prinesel v včerajšnji številki izjavo princa Karla, v kateri obžaluje, da ne more dati z ozirom na sedanje notranje politične razmere v Rumuniji nikakih izjav. Pravi, da je pisal svojim sestram in bratu, da želi prisostvovati pogrebu kralja Ferdinanda, ali da ni dobil od njih odgovora. »Matin« piše, da je prin Karel trdno prepričan o svojih pravicah in da ne če dopustiti, da bi se mu le pravice, po katerih mu pripada rumunski prestol, — kralje.

FRANCIJA NE NASPROTUJE ANSCHLUSSU.

Pariz, 23. julija. V Franciji se dunajski dogodki zelo komentirajo. Posebno se razpravlja v zvezi s temi dogodki tudi vprašanje Anschlusa, to pa radi tega, ker so francoski politični krogi trdno uverjeni, da vprašanje priključitve Avstrije k Nemčiji ne bo prišlo z dnevnega reda.

Prizanašajte zunanosti Ljubljane.

Na voglu Miklošičeve ceste in Pražakove

Vsaj izpogovoriti je treba radi Ljubljane in nje tradicije, sedanjosti in prihodnosti. — Ljubljana ne bo imponirala s kolosalnimi dimenzijami, pač pa bi morala in bi lahko s prijetno, harmonično proporcionalnostjo, ki je v stavbarstvu mest najboljša kvaliteta.

iz razlogov, da se ne strinjajo z njihovo prošlostjo, s kraham »Slavenske banke«, katero narodno - gospodarsko nesrečo je povzročila SDS in z njihovo besedolomno politiko.

Marksistično pojmovanje nacij.

Take neumnosti in z ničemer utemeljene kontradiktorne trditve morejo reči samo ljudje z omejenimi možgani, ki na ves svet, na vse pojave na njem in v človeški družbi gledajo le skozi nejasno prizmo marksistične doktrine.

Nacionalna vprašanja so prišla v temni lebirint marksističnih možgan kot fantom. Pred seboj so imeli svetlo in živo resnico, nacije, ki jih oni pravzaprav niso hoteli priznati in so se zelo mučili, da bi to napravili.

Proklamacija rumunske vlade ob smrti kralja Ferdinanda se glasi: Rumuni! Prvi kralj velike Rumunije je dovršil svojo pot in podlegel težki bolezni, ki je pretrgala pred

Marksiistično priznanje nacij, t. j. nepriznanje, je osnovano na popolnoma krivih predpostavkah in pojmi. Naj se omejim samo na marksiistično pojmovanje nacije in da na tem mestu ne govorim o ostalih teorijah nacij. Jasno je kot na dlani, da obstaja osnovna napaka marksizma, — tu je vedno govor o nacijah, — v tem, da imajo oni žive v temelju napačno mišljenje o sledečih treh glavnih stvareh:

= Padee hankavske vlade. Vest Reuters o padcu hankavske vlade potrjuje sedaj tudi moskovska vest. Vsi ministri hankavske komunistične vlade so bili aretirani od skupine generalov, ki so delali po navodilih Čangkajšega in samo komunistična vojska šola se še deloma upira. Hankavska vlada je padla vsled sporazuma med Čangkajškom in Cingcolinom. Po pekiški vesti je Cingcolin priznal Sunjatsenova načela in ponudil Čangkajšku premirje v svrhu skupnega boja proti komunistom. Cingcolin se je nadalje obvezal, da bo dovolil propagando nacionalistične Kuomintang tudi v severni Kitajski. Ponujeno premirje je Čangkajšek sprejel, mir pa je odklonil, ker pač v spreobrnitev Cingcolina le malo veruje.

Bukarešta, 23. julija. Sinoči je dospel v Bukarešto jugoslovanski kralj Aleksander, danes pa dospe princ Vilhelm Hohenzolern. Grški kralj, ki se nahaja v Londonu bo prispele šele v nedeljo zvečer. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki je javil svoj prihod k pogrebni svečanostim za pokojnim kraljem Ferdinandom, je sedaj svoj prihod prekladal, ker ima premalo časa.

Ni sedaj še čas, niti ni tu mesto in prilika da bi razpravljali o tem, kaka je razlika med marksizmom in ljeninizmom, ker zadnji 8 ni organsko uravnovešen in znanstven utrjen. (Dalje prih.)

Ljubljanska oblastna skupščina.

Včeraj, ob 8. zjutraj se je vršila petnaesta seja ljubljanske oblastne skupščine. Seji so prisostvovali vsi poslanci, kot zastopnik vel. župana je fungiral vladni svetnik dr. Borštnar.

Sejo je otvoril predsednik dr. Natlačen, ki je najprej prečital došlo vprašanje na gospoda velikega župana v zadevi gospodarjenja gerentov dr. Puca, Likozarja in Turka na ljubljanskem magistratu:

Ljubljanski davkoplačevalci so za dobo dve in pol letnega gospodarjenja gerentov dr. Puca, Likozarja in Turka na ljubljanskem magistratu:

Ljubljanski davkoplačevalci so za dobo dve in pol letnega gospodarjenja izrazitih političnih eksponentov Samostojne demokratične stranke gg. dr. Puca, Likozarja in Turka na ljubljanskem magistratu javno in ponovno izražali svoje pomisleke in ugovore o njihovem gospodarstvu brez javne kontrole.

V prejšnjem tednu je priobčil »Narodni dnevnik«, kar se je že poprej govorilo v Ljubljani, da je bil v tisti dobi prekoračen proračun pri mestnih gradbah za milijonske vsote, tako pri mestni klavnicu za okoli šest, pri mestni stanovanjski hiši za okoli tri milijone, kar je tembolj čudno, ko sta bila proračuna sestavljena v dobi višjih materialnih cen in delavskih cen, izvršeni pa v dobi z izboljšano valuto.

Ta hudi očitki nasproti zastopnikom SDS na magistratu je doslej nepojasnjen in čedalje bolj vznemirja ljubljanske davkoplačevalce ter zanima ljubljanske volivce.

Zato si usojamo vprašati gospoda velikega župana, ki ima svojega komisarja na magistratu:

1. Koliko je resnice na tem očitku, 2. Kdo nosi odgovornost za morebitno mestni občini povzročeno škodo? (Poslanec dr. Puc: Nič ne trpel nobene škode, dokler sem bil jaz na magistratu!)

To interpelacijo je predsednik predložil gospodu velikemu županu v nadaljno poslovanje.

Nato je predsednik prečital vprašanje na ljubljanski oblastni odbor v zadevi gospodarjenja gerentov dr. Puca, Likozarja in Turka na ljubljanskem magistratu.

Interpelacija se glasi enako, kakor prejšnja, samo vprašanje je drugače in se glasi: »Kaj namerava oblastni odbor ukreniti, da se mučna in razburljiva zadeva čimprej pojasni ljubljanskim volivcem.« — Interpelacija je podpisana od gg. Anton Rojina, Mazovec, Jarc, Erjavec, Lebinger.

Dalje je predsednik prečital več novih predlogov, ki so bili odkazani posameznim odsekom.

Poročilo odseka za javna dela.

Pri drugi točki dnevnega reda je podal poročilo odseka za javna dela referent poslanec Novak. Poslanec Novak je najprej obširno govoril o raznih javnih zadevah, kakor preskrbi s pitno vodo, o cestah, preskrbi s elektrinih tokom, javnih zgradbah itd., nato pa je poročal o 39 predlogih, ki so bili izročeni odseku v poročilo in za katere predlaga referent, da se izroče oblastnemu odboru oziroma finančnemu odseku v proučevanje in poročilo.

K debati o poročilu odsekovega referenta se je oglasil najprej poslanec dr. Kramer, ki je nazval oblastno skupščino za instrument za prekladanje aktov. (Predsednik mu tu zagrozi, da mu odvzame besedo. Po mnenju govornika se noben predlog stvarno ne rešuje, ampak se samo preklada z ene instance na drugo. Na izvajanje dr. Kramarja odgovarja poslanec Evgen Jarc:

Priznavam, da v sedanjem položaju ne moremo podvzeti ničesar učinkovitega glede številnih predlogov, odkazanih odseku za javna dela. Vendar pa moramo vpoštevati, da vsi ti predlogi niso zrasli v zraku, ampak so izšli iz stikov poslancev z našimi ljudmi. Vsi ti predlogi pomenijo želje naših ljudi, ki naj se prej ali slej uresničijo. Po mojem mnenju so vsi ti predlogi dragoceno gradivo za oblastni odbor za veliki investicijski program v bodočnosti.

Dovolite mi, da spregovorim par besed o predlogu glede avtomobilizacije javnega prometa, ki ga je omenjal pravkar gospod poslanec dr. Kramer. Primerjajte z našimi razmerami mariborsko oblast, kjer je začela mestna občina tozadevno veliko akcijo, akcijo, ki se je posrečila, ki se neprestano širi in ki je rentabilna, kakor zatrjujejo gospodje iz Maribora. Pri nas je glavna napaka ta, da je bil avtomobilski promet doslej popolnoma prepuščen zasebnim iniciativam. Toda stvar je tako ogromnega pomena za javnost, da se morajo tudi javnopravne korporacije za nje zanimati. Stvar je važna predvsem za neposredno ljubljansko okolico. Jaz sem mnenja, da tiči, kar se tiče Ljubljane same, rešitev stanovanjskega problema v avtomobilizaciji neposredne okolice. Po mojem mnenju bi bilo treba, da vzame oblastni odbor iniciativno v roko, da se dogovori z mestno občino ljubljansko in da ustvari tele avtomobilske zveze Ježica — Ljubljana; Vič — Ljubljana; morda bi bila umestna tudi cirkularna proga Ljubljana — St. Vid — Šmartno pod Šmarno goro — Ježica — Ljubljana. (Poslanec dr. Albert Kramer: »Saj pričakujemo v Ljubljani razširitev tramvaja.«) S tem se strinjam. Vendar pa mislim, da je avtomobilizacija okolice še važnejša nego to.

Ker že govorimo o teh stvareh, moramo opozoriti tudi na to, da bi bilo istočasno z avtomobilizacijo ljubljanske okolice treba izvršiti še troje drugih stvari. Prvič bi bilo treba napraviti enoten stavbni načrt za vso ljubljansko okolico. Jaz bi poklical prof. Plečnika, da bi zasnoval umetniško skico, kakor pač zna samo on, kako bi se ljubljanska okolica kolonizirala. Teba bi bilo spremeniti stavbni red. Inženjerji pravijo, da zidamo sedaj za tretjino predrago. Treba bi bilo tudi pravočasno misliti na kanalizacijo, elektrifi-

kacijo in vodovod. Svarilen vzgled v tem oziru je Rožna dolina, ki se je zidala brez kanalizacije, vsled česar so nastale velike kalamite.

Druga stvar, ki sem jo imel pri tem predlogu v mislih, je pa pospeševanje tujkega prometa. Imamo mnogo lepih krajev, ki so pa danes nedostopni. Omenjam na primer vrhniško okolico, Horjul, Polhov gradec, Turjak itd. To so krasni kraji, ki jih pa ne poznamo niti ljubljanci, da o tujcih niti ne govorim. Prav tako rabi avtomobilskega prometa skoro vsa Gorenjska.

Tretja stvar, za katero moramo pri tem predlogu misliti, je pa avtomobilska zveza oddaljenih krajev z železniškimi postajami. Tako n. pr. ima zvezo Stična — Žužemberk. Ta avtomobilska zveza naj se podaljša do Straže. Avtomobilske zveze so potrebne tudi v Belokrajini in na Notranjskem.

Vse te stvari bi se morale izvesti z enotnega gospodarskega vidika. Morebiti bi bilo najbolje, če bi se ustanovila mešana družba, v kateri bi bila zastopana ljubljanska oblast, mestna občina Ljubljana, Zveza za tujski promet in prizadete občine. Družba naj bi uvedla avtomobile kar mogoče enotnega tipa, da bi imeli enotne rezervne dele in enotno popravilnico v Ljubljani.

Po govoru poslanca Jarca se je vršilo nato glasovanje za posamezne predloge odseka.

Daljša in mestoma izredno živahna debata se je razvila o predlogu posl. Erjavca glede spremembe § 22. deželnega cestnega zakona, ki se nanaša na posebne prispevke za vzdrževanje javnih, samoupravnih cest in potov. Odsek je o predlogu podal sledeče poročilo:

»Odsek za javna dela je v svoji seji dne 21. julija 1927 obravnaval predlog glede osnutka uredbe o posebnih prispevkih za vzdrževanje javnih, samoupravnih cest in potov ter naprav na njih ter sklenil skupščini predlagati:

Zgoraj označeni osnutek se odloži do prihodnjega zasedanja oblastne skupščine. To vprašanje naj se reši enotno s skupno uredbo ljubljanske in mariborske oblastne skupščine.

Osnutek uredbe naj se v to svrhu pošlje mariborskemu oblastnemu odboru in vsem cestnim okrajnim odborom, da se izjavijo o njem.

Poslanec Fran Zupančič

je izvajal:

Ne morem prezreti, da ne bi že danes opozarjal na važne momente, ki naj se uvažujejo pri tistih dogovorih. Takrat, ko je zakonodajalec ustvarjal cestni zakon, ta paragraf ni bil mišljen tako, kakor ga hočete raztegniti danes. Takrat je bil § 22. mišljen samo kot rezerva za nepredvidene slučaje, kot ventila za nepredvidene momente, ki lahko pri cestah nastopijo. To je tudi eden vzrokov, da tega vprašanja nismo mogli rešiti že sedaj.

Opozarjam na sledeče momente, ki bodo nastopili v našem gospodarstvu, če uvedemo § 22. v tem smislu, kakor ga imamo danes pred seboj. S tem bomo zmanjšali vrednost vseh naših poljedelskih produktov, zlasti pa lesnih produktov. Vse to bo naše gozdne priredke izključilo iz inozemskega trga in če sedaj sprejememo še to posebno obremenitev, bo naše blago še toliko manj vredno v primeri s sosednjim blagom.

Potem, gospodje, ima to lahko za posledico, da bomo storili nazadnjaški korak, to je beg pred železnicami. Jaz sem že v odseku poudarjal, da bo tisti, ki bo ceste rabil, od tega davka oproščen, tisti pa, ki jo bo rabil manj, bo pa moral plačevati davek. Če bo n. pr. kdo peljal les recimo na železniško postajo Grosuplje 1 km daleč, bo moral plačati davek, dotični pa, ki bo peljal les iz Grosuplje naravnost v Ljubljano, pa tega prispevka ne bo plačal. Tako pridemo lahko iz dežja pod kap. Ceste bodo trpele še več kot sedaj, prispevki bodo pa manjši in nikakor ne bodo zadostovali za večjo uporabo cest in potov.

Za poslanca ing. Zupančičem je govoril poslanec Tratin. Med njegovim govorom je prišlo do neznatnih besednih spopadov med govornikom in poslanci SDS.

Poslanec dr. Puc

je izvajal:

Predloženi osnutek zakona je očitno predložen, ker se je mislilo, da bo mogoče ga napraviti tako, da bodo plačevali posebne prispevke za vzdrževanje javnih cest in potov tisti, ki imajo od teh naprav dobiček, torej trgovci z lesom in eksporterji, ampak na posledice pa se je pomislilo premalo. Zakon čel se sprejme tako, kakor je predložen, bo imel čisto drugače, kakor predvidene posledice in teh posebnih prispevkov v našem slučaju ne bo plačeval noben trgovec, ali eksporter, ampak vse bodo plačevali naši kmetje. Treba je vpoštevati samo to, da poljski pridelek n. pr. nimajo tiste cene, kakor jo določa kmet, ampak tukaj odločujejo svetovne cene. Če ima les svetovno ceno in bo naš kmet dražji, in bo skušal eksporterja pritisniti, bo ta priložil prispevek na tistega, od katerega je les kupil, to se pravi, on bo za les manj plačal. To velja tudi za vse druge produkte. Zato je prav, da se ta uredba odloži in sicer po mojem mnenju ni samo nesprejemljiv § 2., ampak so nesprejemljivi tudi §§ 4, 5, 6, in 8. Tudi tam se nahajajo določbe, ki jih ni mogoče sprejeti, ker pomenjajo na eni strani samovoljo, na drugi strani pa neznožno breme za vsakega, ki je posredno, ali neposredno v zvezi s trgovci ali eksporterji.

Predsednik dr. Natlačen nato omenja nepravilnost, da je neki poslanec SDS, ki je bil navzoč pri seji odseka za javna dela nato napisal v »Jutru« napad na delo odseka. Ta način polemike članov skupščine predsednik najodločneje obsoja.

Poslanec dr. Adlešič

izvaja:

Govorjeno je bilo tukaj, da se hoče uvesti popolnoma nova uredba, katera nikakor ne

odgovarja cestnemu zakonu in govorjeno je bilo, da bi se z novo uredbo zmanjšala vrednost produktov in zmanjšalo narodno premoženje. Gospodje, ki so izrazili tako mnenje, najbrž, prepričani sem o tem, niso prečitali § 22., predno so se spustili v debato, kajti ako bi ga bili čitali, bi gotovo ne imeli razloga, uvajati take debate. § 22. določa, da morajo tisti, ki izredno uporabljajo javne ceste in pota, plačevati gotovo odškodnino, in ako pregledate naredbo, ki nam je bila predložena včeraj ali predvčerajšnjim, boste videli, da ona ne določa ničesar drugega. Jaz mislim, da gospod ing. Zupančič ne tolmači pravilno § 22. cestnega zakona, če misli, da se mora samo za izredno uporabo javne ceste ali pota plačati odškodnina, ampak plačevati se mora za vsako uporabo, ki prekaša mere redne uporabe po posestnikih istega kraja. Zato je popolnoma neresnična trditev, da bi se z uredbo naložila nova bremena našim kmetom, ali da bi se zmanjšala vrednost produktov naše dežele. Namen cele te uredbe, katera vam je bila predložena in o kateri se je odsek posvetoval, je samo ta, da se odpo more postopku glede izvrševanja § 22. cestnega zakona.

Pri tej uredbi nikakor ne gre za nove davke. Ako bi bili gospodje pazno prečitali to naredbo, bi ne prinesli danes v to zbornico takih očitkov. Edini namen te naredbe je, skrajšati celoten postopek. Pri anketi se je poudarjalo, da je postopek za ugotovitev in plačilo teh prispevkov trajal ne mesece in mesece, ampak leta in leta. In da med tem tem časom predno se je vse ugotovilo doličnega trgovca, ki bi moral plačati, že nikjer več ni bilo. Tako so se odtegnili vsi tisti, ki bi morali prav za prav plačevati, plačevanju in kmet je moral sam vzdrževati ceste, ker trgovcev že davno več ni bilo. Zato imamo določen kratek rok ugotovitve v osmih dneh.

Veliko je že žalibog slovenskih ljudi, ki se puste izrabljati od teh italijanskih trgovcev, ki hodijo k nam v škodo slovenskega naroda in ki se shajajo po zakonitih kavarnah, kjer kupujejo skrivoma in pod roko les in s tem izpodrivajo pošteno slovensko trgovino.

Ti tujci se pa znajo izvrstno odtegniti plačevanju vsake pristojbine.

Zato pa ima ta uredba končno določilo kratkega roka tam, kjer se vidi nereelno postopanje. Tam se lahko takoj v naprej določi prispevek in ga takoj iztirja, pa magari, da se ima ustaviti blago na železnici. Torej samo namen hitrega in točnega poslovanja v slučaju, kjer preti nevarnost, da se izogne izplačilo prispevka in da se ta prispevek zagotovi.

Ti motivi so nas vodili, ne pa motivi, kakor se nam podtikajo na podlagi debat iz odseka za javna dela. Gospodje, bodimo stvarni, delajmo konstruktivno in ne podtikajte nam nečednih namenov pri tako važnih vprašanjih, kjer gre za dobrobit in gospodarsko blagostanje celokupnega našega naroda. (Viharno ploskanje.)

Poslanec Josip Erjavec:

K debati v tej stvari se oglasam kot dolgoletni načelnik cestnega odbora. Radi tega imam v teh stvareh nekaj skušenj, kakor jih nima noben poslanec Samostojne kmetijske stranke in Samostojne demokratične stranke. Kajti nobeden izmed njih ni načelnik cestnega odbora. Iz vseh govorov gospodov na leviči sem dobil vtis, da govori iz njih samo skrb za trgovca, ne pa zaščita kmeta. Ko sem slišal včeraj v odseku govoriti g. inž. Zupančiča, sem imel takoj vtis, da govori iz njega trgovec. In res, danes sem zvedel, da sta on in njegov oče lesna trgovca Zaradi tega ne moremo od njega pričakovati drugega, nego da bo pospeševal koristi trgovcev.

Se bolj sem se pa čudil, ko se je danes Demokratiška stranka postavila v pozor branitelja kmetkega stanu. Ta prispevek se vendar pobira že od leta 1920, torej sedem let. Že sedem let pritiskajo torej lesni trgovci na kmeta, naj kmet radi tega proda svoj les in drugo blago ceneje. Kolikor se je torej to breme preneslo na kmeta, se je preneslo že pred sedmimi leti.

Opravičeno je, da tisti, ki pri trgovini ogromno zaslužijo, tudi nekaj plača za ceste. Naš namen je pritisniti na lesne trgovce. Nikdar pa ni noben cestni načelnik šel za tem, da bi pritisnil kmeta. Če vidimo, da je kmet prizadet, ga pustimo na miru.

Pomislite gospodje, ali je to nekaj tako groznega, če bi plačal trgovec od vagona po 20, 30 ali 40 Din. Ali se bo radi tega vse podražilo? Naše ceste bi pa vendar dobile lepe dohodke.

Nekateri se spodtikajo nad tem, da bodo prijave obvezne. Jaz se tega nič ne bojim. Obvezne prijave bodo kontrolirale trgovce, da ne bodo mogli neopaženo izvažati blaga.

Najlepša novica za me je to, da hoče Demokratiška stranka ščiti kmeta. Pri tem pa ne pomislite, da ga s tem spravljamo v škodo, če ne skrbimo za dobre ceste. Čim slabše so ceste, tem manj so vredni kmetovi gozdovi. Čudim se, če naglašata samostojna demokratiška stranka svojo ljubezen do kmeta. Saj je ona vendar zastopnica trgovcev in boljših slojev.

Predlagam tole resolucijo:

»Visoka skupščina skleni: Oblastnemu odboru se naroča naj nujno stopi v stik z oblastnim odborom mariborske oblasti, tako da obe oblasti sestavi popolnoma enako uredbo § 22. cestnega zakona.

Za svojo osebo bi predlagal še tale dostavek, če prav nekateri pravijo, da so proti temu pomisleki juridičnega značaja:

»Kdor oddaja ali prejema vagonse pošiljke, je podvržen posebnemu prispevku za vzdrževanje cest.«

S predlogom posl. Erjavca se strinja tudi poslanec Lebinger zastopnik trgovskih krogov med poslanci SLS. Govorita še poslanca Križnik in Zupančič, nakar sprejme skupščina soglasno odsekove predlog.

Upravni odbor Kranjske hranilnice.

O predlogu finančnega odseka, da se oblastni odbor pooblasti, da imenuje sam za oblastni denarni zavod upravni in nadzorni odbor poroča poslanec Jarc:

V statutu Kranjske hranilnice, kakor smo ga sprejeli včeraj, je določilo, da izvoli oblastna skupščina upravni odbor 5—9 članov, in nadzorni odbor 3—5 članov. Ta statut pa s tem, da se je sprejel v skupščini, še ni veljaven, ampak stopi v veljavnost šele 15 dni po razglasitvi v »Uradnem Listu«. Ker je mogoče, da se ta stvar zavleče in ker je nujno prevzeti »Kranjsko hranilnico«, da dobi čimprej svoj upravni in nadzorni odbor, zato je odsek sklenil, da se pridruži predlogu oblastnega odbora, da se pooblasti oblastni odbor, da imenuje sam upravni in nadzorni odbor. Gotovo je, da dokler statut ni končnoveljen, nihče ne bi hotel prevzeti tega častnega mesta, zato je predlog umesten in prosim, da se sprejme.

Po krajši debati je bil predlog z vsemi proti 4 glasovom (SDS) sprejel.

Zirovska elektrarna.

Predlog, da se jamstvo za žirovsko elektrarno poviša od 500.000 Din na 1.000.000 Din je bil brez debate in soglasno sprejet. Enako je bil skoro brez debate sprejet predlog glede zagotovitve prostorov državnih realki.

Sodelovanje ljubljanske in mariborske oblastne skupščine.

Predsednik dr. Marko Natlačen

podaja h koncu seje daljše poročilo, v katerem izvaja:

Javiti imam nekatere zadeve, ki so važne in ki se tičejo te skupščine in tudi morda kooperacije z drugo slovensko oblastno, to je mariborsko skupščino. Oblastni odbor ljubljanski je imel od zadnjega zasedanja oblastne skupščine več skupnih sej z mariborskim oblastnim odborom in na eni teh sej se je že obširno obravnavalo eno, danes najbolj perečih socialnih vprašanj, namreč stanovanjsko vprašanje. Razmišljalo se je, ali naj bi se že tej skupščini predložili kakšni konkretni predlogi, ampak končno sta se oblastna odbora ljubljanski in mariborski zedinila v mnenju, da prihaja v poštev toliko različnih momentov in interesov, da je potrebno, predno se pride s konkretnimi predlogi pred oblastno skupščino, da se cel kompleks tega vprašanja obravnava pred širšo anketo.

Zedinili smo se, da se odseka za zdravstvene, humanitarne in socialne zadeve, ljubljanski in mariborski, sestaneja in sicer v drugi polovici meseca avgusta v Celju. K tej skupni anketi se bodo tudi pritegnili zastopniki organizacij, in sicer društvo najemnikov in hišnih gospodarjev in nadalje zastopniki vseh večjih mest v Sloveniji in vseh večjih industrijskih občin v Sloveniji. Nadalje vam imam poročati, da sta oblastna odbora ljubljanski in mariborski razmotrivala v skupni seji dne 3. t. m. vprašanje, ali ne bi kazalo, da se sestaneja oba ljubljanski in mariborski oblastni odbor na skupno zborovanje, na katerem naj bi se obravnavale nekatere zadeve, ki so aktualne za obe oblasti. Predvsem so imeli pred oči dejstvo, da je treba urediti vprašanje prizivne dohodninske komisije in nadalje deželne pridobninske komisije.

Tudi cestni zakon smo že tedaj nameravali razpravljati skupno, pa smo pozneje osnutek poslali v Maribor. Glede na to in z ozirom na sprejeto resolucijo bo predmet skupnega obravnavanja tudi novela k cestnemu zakonu.

Čitali ste, da je Mariborska oblastna skupščina sklenila, da se sestane Mariborska oblastna skupščina z ljubljansko skupaj v Celju. (Medklici: Živela zedinjena Slovenija.) Viharno ploskanje in odobravanje.) In da se je v tem smislu sprejel predlog za izvolitev posebnega odseka, ki naj pripravi tozadevne zakone. Z naše strani bo prevzel zaenkrat iniciativo oblastni odbor, če pa bo pokazala dejanska potreba, se bodo eventualno pritegnili še člani ostalih dveh skupin naše oblastne skupščine, ki nista zastopani v oblastnem odboru.

Prvo je, da pridemo z mariborsko oblastjo do konkretnih zaključkov. (Dr. Kramer: »Kje je pa Vaša Zedinjena Slovenija?«)

»Visoka zbornica, s tem zaključujem sejo in odgajam zasedanje na nedoločen čas.

Seja je bila zaključena ob tričetrt na 11.

Kratke vesti.

Avstrijska vlada je sklenila, da zopet zgradi porušeno justično palačo na Dunaju.

Ameriške čete v Nicaragui so v boju z domaćini, pristaši generala Sandino, ubile tristo ljudi.

Svetovni kongres esperantistov bo avgusta meseca v Gdanskem. Kongresa se bo udeležilo 2000 delegatov iz 40 držav.

Avstrijska Narodna banka je zvišala obrestno mero od 6 na 7. odstotkov.

Nikolaj Nikolajevič, bivši vrhovni poveljnik ruske armade, je težko obolel in se pričakuje katastrofa vsak hip.

Nankinška vlada je razpisala 62.500 dolarjev nagrade za aretacijo sovjetskega komisarja Borodina.

Predsednik irske vlade Losgrave je predložil irskemu parlamentu poseben obrambni zakon v varstvo višjih uradnikov. To je odgovor irske vlade na umor O'Higginsa.

Vsi zasebniki, katerih akti so zgoreli ob priliki požara justične palače, bodo težili v avstrijsko državo za odškodnino.

Chamberlain je odložil svoje potovanje v Berlin.

Kakor javljajo iz Bukarešte, je Bratianova vlada podala ostavko, ki je pa regentski svet ni sprejel.

Iz Moskve javljajo, da je bil blizu Boriso-va izvršen atentat, katerega žrtve so bili trije komunistični kurirji. Ustreljene žrtve so zločinci obesili na drevesa. Zločincev dosedaj še niso izsledili.

Dnevne vesti.

— Povratek prometnega ministra. Prometni minister general S. Milosavljević se je vrnil včeraj z inšpekcijskega potovanja po Dalmaciji v Beograd.

— »Uradni list« objavlja v zadnji številki: pravilnik o taksah, ki naj se pobirajo za ambulantne preglede in ambulantno zdravljenje na radioloških oddelkih, postajah, ambulatorijih bolnic ter pravilnik o pobiranju taksa za radioskopske preglede in radioskopsko zdravljenje pri higijskih napravah ministrstva za narodno zdravje.

— Stanovanjski zakon. Kot smo poročali, je priredilo ministrstvo za socialno politiko anketo o vprašanju ali naj se stanovanjski zakon, ki poteče letos koncem oktobra, podaljša, ali pa ukine. Sedaj je prejelo ministrstvo že vse odgovore. Skoraj vse korporacije so za to, da se stanovanjski zakon s 1. novembrom ukine. Zdi se, da se nameravana konferenca o tem vprašanju sploh ne bo sklicala, ker so se, kot poročajo beograjski listi, tudi vsi člani vlade izjavili za ukinitve stanovanjskega zakona.

— Vagon-restoran na progi Zagreb—Pragerako. Po odloku generalne direkcije državnih železnic bo vozil vagon-restoran, ki je bil doslej v prometu samo pri brzovlakih Zagreb—Celje, doslej v dobi sezone tudi od Celja do Pragerskega.

— Vozni red za mednarodni železniški promet. Generalna direkcija državnih železnic je izdala plakat za ves mednarodni železniški promet. Iz voznega reda so razvidne vse železniške zveze med našo državo in inozemstvom. Navedeni so tudi vsi direktni vozniki.

— Živnozdravnik mora biti v vsakem kraju. Kmetijski minister je izdal naredbo, da mora biti pri vsakem srezkem poglavarstvu po en živnozdravnik. Ker pa v južni Srbiji in Makedoniji ni sploh nobenih veterinarjev, bodo najbrž tja premeščeni veterinarji iz Hrvatske in Slovenije.

— Nove strokovne šole. Ministrstvo trgovine in industrije je odobrilo, da se otvorijo na Sušaku in v Senju strokovne obrtne šole za strojno in elektrotehniško stroko. Pouk se prične dne 15. septembra t. l.

— Udruženje rezervnih oficijev je poslalo te dni k ministru pravde depulacijo, ki je izročila ministru predstavo, v kateri zahteva udruženje, da se vnesejo ob priliki reforme uradniškega zakona v zakon sledeče izpremembe: 1. umirovljenci-bojovniki, v prvi vrsti pa invalidi, naj se prevedejo na nove pokojnine; 2. umirovljenci-bojovniki se lahko vrnejo tudi z manjšimi kvalifikacijami v službe, ki so jih vršili prej; oni rezervni oficirji, ki so dovršili vsaj dva razreda gimnazije, imajo pravico do II. kategorije. Minister je deputaciji rezervnih oficijev obljubil, da bo te predloge pri reformi uradniškega zakona upošteval.

— Dve novi zdravstveni koloniji »Rdečega križa«. Društvo »Rdečega križa« je osnovalo dve zdravstveni koloniji za bolne učitelje, in sicer eno v Kranjski gori, drugo pa v Caviatu.

— Prepovedani madjarski listi. Notranji minister je prepovedal uvoz in razpečevanje sledečih v madjarskem jeziku na češkoslovaškem in v Rumuniji izhajajočih listov: »Reggel«, »Kassai Ujsag« »Brassai Varok«, »Eilenzeg« in »Aradi Kozlony«. Vzrok prepovedi je, da pišejo ti listi zoper interese naše države.

— Gradbena direkcija v Ljubljani opozarja vse interese na razpis II. ofertne licitacije za montiranje inštalacije parne kuhinje, perilnice, kakor tudi vodovoda v zgradbi infektne bolnice v Beogradu, ki se vrši dne 9. avgusta t. l. v računskem oddelku ministrstva za gradbe v Beogradu. Natančnejši pogoji so razvidni iz razglasov, ko so nabili na uradni deski gradbene direkcije Turjaški trg I. nadstropje.

— Razstava slovenskega modernega slikarstva v Pragi. S. V. U. »Mánes« priredi letošnji jesen veliko razstavo slovenskega slikarstva, obsegajočo dela od bratov Šubic do današnjega dne, v Reprezentativnem domu v Pragi. Narodna galerija v Ljubljani je prevzela vso organizacijo razstavne zbirke in je priprave za razstavo že izvršila. Zastopanih bo preko 20 slikarjev s približno 250 slikami, grafikami in risbami. Zasebni lastniki umetnin, pa tudi vodstvo ljubljanskega Narodnega muzeja, so s vsem razumevanjem dali nekatere dragocene slike Narodni galeriji za razstavo na razpolago. Koncem julija bo kolekcija odposlana v Prago, kjer bo razstava odprta dne 7. septembra. — V Pragi vlada veliko zanimanje za to splošno slovensko umetniško prireditve, ki bo po vojni prvič v tujni reprezentativno pokazala razvoj našega slikarstva v zadnjih petdesetih letih.

— Izlet v Prago priredi začetkom septembra Umetnostno-zgodovinsko društvo za omejeno število udeležnikov. Izletniki odidejo iz Ljubljane v torek dne 30. avgusta in se vrnejo v četrtek, dne 8. septembra. Na programu je ogled metropole češkoslovaške republike, ki je bila v vseh umetnostnih dobeh izredno aktivna. Glavne gotiske stavbe nudijo veliko bogatstvo francoskih, severnih, italijanskih in domačih oblik. Praga je mesto mnogih umetnostnih zbirk in pomembno središče modernega kulturnega življenja, pred vsem pa glasbenega in gledališkega. Izletniki si bodo ogledali razen Prage lepo mesto Kutno Hora z mnogimi srednjeveškimi stavbami, med katerimi je katedrala sv. Barbare posebno znamenita. Letno bivališče čeških kraljev, Karlov Tyn, ki je tudi na programu, hrani mnogo del češke slikarske šole iz 14. stoletja. Izletniki bodo prisostvovali svečani otvoritvi razstave slovenskega modernega slikarstva dne 7. septembra t. l. v Pragi. Izlet vodi g. dr. France Mesesnel; stroški bodo znašali za desetdnevni izlet z vožnjo vred okrog 2.000 Din. Prijave sprejema vodja izleta od 22. do vključno 26. t. m. vsak dan med 11. in 12. uro v umetnostno-

zgodovinskem seminarju na univerzi. Oddati je treba za dobo izleta veljaven potni list brez vizuma in takso 150 Din za osebo.

— Letošnji mednarodni dijaški kongres se vrši od 1. do 9. avgusta v Bernu. Jugoslovenska delegacija odpotuje v Bern dne 29. t. m.

— Nemci na Jadranu. Te dni je prispelo v Split in Dubrovnik preko 300 gostov. Turisti so večinoma Nemci iz rajha in Avstrije.

— Sprejem gojencev v vojaško-administrativno šolo v Beogradu. V vojaško-administrativno šolo v Beogradu se sprejme letos 65 gojencev. Šola ima čin nižje šole vojne akademije. Šola traja dve leti in pol. Pouk se prične dne 1. oktobra. Prijave se sprejemajo do 25. avgusta. Podrobnosti so na vpogled pri vseh vojaških komandah.

— Razpisane šolske službe. Na meščanskih šolah v Brežicah, na Rakeku in v Trbovljah so razpisane ravnateljska mesta. Prošnje je vložiti najkasneje do dne 1. avgusta pri pristojnem ravnateljstvu.

— Razpisana sodna služba. Pri upravnem sodišču v Celju je razpisano mesto tajnika. Zahteva se absolvirana pravna fakulteta in državni strokovni izpit. Prošnje je vložiti najkasneje do dne 20. avgusta pri predsedništvu upravnega sodišča v Celju.

— Izpiti na pošto-telegrafski šoli. Te dni so se vršili na pošto-telegrafski šoli v Beogradu izpiti. Izmed 93 kandidatov je napravilo končni izpit 87 kandidatov. Med njimi je tudi 9 Slovencev, in sicer: Anton Miklavc, Brezje (napravil izpit v odliko); Danica Gostinčar, Zidani most; Edvard Aleš, Maribor; Ervin Vilhar, Ljubljana; Leon Bernik, Ljubljana; Maša Pšeničnik, Zidani most (iz odliko); Ivan Javornik, Kranj; Janko Engelmann, Kranj; Stanko Antončič, Maribor.

— Poročila sta se v pondeljek 18. t. m. v Ljubljani prof. v Kočevju Ivan Sivec in Zarka roj. Stofa.

— Znižanje železniških tarif v Italiji. Iz Rima poročajo: Prometni minister bo predložil na prihodnji seji ministrskega sveta načrt o znižanju železniških tarif. Znižajo pa se samo tarife za tovorni promet, tarife za osebni promet ostanejo neizpremenjeni. Tudi poštini minister namerava znižati cene poštini vrednotam.

— Velika brezposelnost v Leningradu. Po zadnji uradni statistiki je naraslo tekom zadnjih 3 let in pol število delavcev in uradnikov v Leningradu od 300.000 na 500.000 oseb. Obenem pa je naraslo število brezposelnih od 127.000 na 180.000. Porast števila brezposelnih je v prvi vrsti povzročil dotok kmetijskih ljudi v mesto, kjer iščejo zaslužka. Ti ljudje nimajo nobene strokovne kvalifikacije. Število brezposelnih bo naraslo dalje tudi če se poveča industrijska delavnost, ker prihajajo ljudje še vedno z dežele v Leningrad.

— Ustreljen jim je bilo. Bratislavski komunisti so priredili v svrhu, da bi dali izraza svojim simpatijam za dunajsko delavstvo, meeting. Oblast pa je meeting prepovedala. Skupina radikalnih komunistov se je podala kljub temu pred justično palačo, kjer je zaprla nekoliko njihovih kolegov. Skupina je zahtevala, da naj se njihovi sodrugi nemudoma izpuste, obenem je zahtevala, da jo spuste v justično palačo. Tej prošnji so go-spodje od sodišča hitro ustreli. Vrata je odprl na stečaj vrata in komunisti so se vsuli na dvorišče. Tam pa jih je čakala policija, ki jih je spravila takoj v celice. Zoper aretirane komuniste je uvedena preiskava radi javnega nasilstva in nevarne grožnje.

— Razbojniška romantika v Orehovcu. Kovač Matija Horvat v Orehovcu je čul te dni sredi noči v svojem stanovanju sumljiv ropot. Vstal je ter šel pogledat kaj je. Na svojo grozo je zagledal v veži štiri vlomilce. Ko je jel klicati na pomoč svojega sina, je oddal eden od vlomilcev nanj strel iz vojaške puške. Horvat se je zgrudil mrtev na tla. Orožniki, ki so sumili, da je bil pri stvarni udeleženi kmet Blaž Vrbanc, katerega so videli Horvatovi sosedje, da se je razgovarjal kritične novi s tremi tovariši v bližini Horvatove hiše. Vrbanc so aretirali in izročili sodišču. Radi pomanjkanja dokazov ga je pa sodišče čez par dni zopet izpustilo. Ker so orožniki ugotovili, da je izginil isto noč iz vasi kmet Rudolf Balent, ki je bil na zelo slabem glasu, so se zanimali tudi zanj. Zaslišali so njegovo ženo, ki je takoj priznala, da ji je mož povedal dan pred svojim odhodom, da se je domlenil z Blažem Vrbancem, Stefanom Lipičem in Albinom Popovičem, da bodo pri Horvatu vlomili. Orožniki so vse štiri osumljence izsledili in aretirali. Izkazalo se je, da so izvršili zločin res oni. Horvata je ustrelil Balent, kateremu je posodil vojaško puško Popović. Sedaj sede razbojniki v sodnih zaporih v Čakovcu.

— Cigan umoril lastnega brata. Cigana Miko in Josip Kovačević iz Rikotovice, sta se, dasi sta bila brata, že dolgo časa smrtno sovražila. Te dni je prišel Miko nekoliko pijan domov. Ker ga je Josipova priljeznica ozmerjala, se je razvil prepri in prepet. Na eni strani sta bila Josip in njegova žena, na drugi pa Miko in mati. Josip je bil oborožen s samokresom, njegova priljeznica z gnojimi vilami, mati in Miko pa s koli. Nenadoma je dal Josip samokres svoji priljeznici, ji odvzel gnojne vile ter sunil z njimi Miko z vso silo v oko. Miko je udaril njega s kolom po glavi, nakar je od bolečin kol takoj izpustil in odšel iz hiše. Naslednji dan je umrl. Vile so mu predrle oko ter mu poškodovale možgane. Jos. Kovačević se je prijavil prostovoljno sodišču Morilec trdi, da je ravnal v opravičenem silobranu. Sodišče ga je pridržalo v zaporu. Ker je preiskava ugotovila, da je njegov zagovor resničen, je bilo postopanje ustavljeno ter so Josipa Kovačiča izpustili na svobodo.

— Tobak med graham. Sarajevska trgovca Alfarac in Romano sta dobila te dni iz Mostara tri košare graha. Ker je prihajal iz ene od košar košar nenavaden vonj, sta ko-

šaro izpraznila. Na dnu sta našla manjšo košaro, v kateri se je nahajalo okoli 30 kg izbornega tobaka. Iz strahu, da jima je hotel kdo tobak podtakniti, sta prijavila zadevo finančni oblasti. Naslednji dan sta prišla v trgovino neki Jure Miletič in neki Franjo Brkič, ki sta hotela vse tri košare graha kupiti. Aretirana sta izjavila, da jima je poslal tobak Marko Kopaš iz Mostara. Proti Kopašu je uvedena preiskava radi fihotapstva.

— Ubij radi vode. Med seljakoma Ivom Jukičem in Matejem Juričem v Drnišu je prišlo te dni radi malenkosti do srčitega prepira. Jukič in Jurič sta se sestala pri vodnjaku, oba sta hotela črpati vodo. Vsak od njiju je hotel biti prvi. Prepri je končal s tem, da je zabodel Jukič Juriča z nožem v trebuh. Jurič je med transportom v bolnico umrl. Jukič je bil aretiran.

— Silen orkan na japonskem. Iz Tajhokme (Formosa) poročajo: Že od sobote besni tu in v okolici silen orkan, ki je zahteval doslej 15 človeških žrtv. Več sto ljudi je težje ali lažje poškodovanih.

— Kosilni stroj ga je raztrgal. V Dornitzu pri Halle-u ob Saali se je pripetila te dni nenavadna nesreča. Neki kmetijski delavec je kosil s strojem travo. Med delom je nastal pri stroju defekt. Delavec je konje ustavil ter spravil stroj zopet v red. Predno se je zopet odstranil, so konji nenadoma potegnili, vsled česar so kose moza dobesedno razrezale. Bil je pri priči mrtev.

— Težka avtomobilska nesreča. Iz Leipziga poročajo: Pri Tomau-u se je pripetila velika avtomobilska nesreča. Okrog 80 oseb je priredilo iz Halle-a avtomobilski izlet v okolico. Na štiri cesti se je odtrgal na avtomobilu pripel voz brez motorja, voza ni bilo mogoče ustaviti in je padel v poldrugi meter globok jarek. Kakih 3 oseb, med njimi več žensk in otrok je zletelo iz voza. 5 oseb je zadobilo pri tem tako težke poškodbe, da je malo upanja, da bi okrevale. Več drugih je odneslo lažje poškodbe.

— Obtoženec pokazal sodniku, kako je svojo žrtve zaklal v Frankentalu (Nemčija) je sedel te dni pred preiskovalnim sodnikom trgovec Hoffman, ker je zaklal v pijanosti enega svojih konkurentov. Ko ga je preiskovalni sodnik, s katerim živita že dolgo časa v sovraštvo, porogljivo vprašal, kako je izvršil zločin, je potegnil nož, navelil na sodnika ter ga, kriče: »tako-le sem ga, gospod sodnik, tako-le!«, nevarno oklal. Sodnika so prepeljali v bolnico, kjer bo moral ostati, po izjavi zdravnikov, najmanj 14 dni.

— Obsojena, ker je rešila človeku življenje. Učitelju Fillerju v Geringsdorfu blizu Berlina so zagrozili 4 vajenci, da ga bodo ubili, ker jim je dal slaba spričevala. Ko se je vračal nedavno ponoči iz gostilne, mu je posodila gostilničarka samokres. Ker jim je pa pokazal učitelju samokres ter zagrozil, da bo streljal, so jo fantiči, kljub temu, da so bili oboroženi z noži in koli, odkurili. Te dni je dobila krčmarica plačilni nalog, v katerem jo pozivlja pristojna oblast, da plača 3 marke ker je posodila učitelju samokres.

— Zaspan vlomilec. Te dni je čul slikarski mojster Stanković v Rumi ponoči, ko je ležal v postelji, v svoji pisarni sumljiv ropot. Prižgal je luč ter šel pogledat. V pisarni je našel mladega človeka, ki je udril v pisarno v namenu, da bi izropal ročno blagajno. Da je imel za to dovolj poguma, se je prej pošteno napil. Pogledal je pa nekoliko pregloboko v kozarec, zakaj, ko ga je Stanković zasačil, je slonel na blagajni in sladko spal. Zbudil ga je policijski stražnik. Sedaj preiščuje o svoji smoli v sodnih zaporih.

— Črni židje v Abesiniji. Skupina ameriških finančnikov organizira zanimivo etnografsko ekspedicijo. Ekspedicija se poda v kratkem v Abesinijo, da preišče življenje Falašev ali »črnih židov«, ki žive za visokim gorovjem, popolnoma ločeni od svojih soplemenjakov. Ekspedicije se udeležijo tudi več zionistov iz Palestine in delegacija angleških židov. Nekateri »rodovi izvoljenega ljudstva« so doživeli tekom časa prav nenavadno usodo. V provinci Honau živi še danes kakih 300 kitajskih židov, v največjem siromaštvu. Njihova sinagoga je razvalina. Kljub temu pa si prizadevajo, da ohranijo nauke talmuda, ki jim jih je razlagal zadnji pred 80 leti umrl rabinec. Kako so prišli »črni židi« v ta zakotni kraj Abesinije, bo zkušala ugotoviti ekspedicija. O kitajskih židih je znano, da so prišli njihovi predniki na Kitajsko pred 1900 leti z vojsko nekega perzijskega kralja. Ko je bila vojska porazena, so zbežali židi tako daleč, da so zgubili z njo zvezo, zato so ostali na Kitajskem. Na kamnu nad vrati sinagoge je vklesan napis, ki pravi, da je bila sinagoga zgrajena leta 1163, pred 355 leti pa restavrirana.

— Umetni radij? Iz Pariza poročajo: Rumunk Stefanji Maranzeanu se je baje posrečilo, da je napravila celo vrsto kovi s pomočjo solnčnih žarkov radioktivne. Gosposodi Maranzeanu je bila svoječasno asistentinja gospe Curie.

Ljubljana.

1.— Beraška nadloga. V zadnjem času se je pojavilo na eni od najbolj obljudenih ulic veliko število pohablencev, ki prosijo milodare — čeprav na diskreten način. Nismo sicer sovražniki revežev ter jim želimo vse najboljšo, toda koncem koncev pa vendarle ne gre, da imajo ravno pohablenci na eni od najlepših ljubljanskih ulic včasih kar svoje občne zборе. Poklicana oblast naj pravi red. Za domačine naj se pobriga ljubljanski magistrat, za tuje naj pa ukrenejo njihove domače občine to, kar jim predpisuje zakon.

1.— Kolesarska nadloga. Že ponovno smo opozorili na to, da se vozijo nekateri kolesarji po hodnikih. Ker smo dobili zopet takto pritožbo, pozivljamo merodajne faktorje, da naj že enkrat poskrbe, da se grda kolesarska razvada zatre.

1.— Kravate, ovratnike, naramnice, ženske in moške nogavice prodaja po solidnih cenah FRANC PAVLIN, GRADIŠČE 3.

SVETLA GLAVA

PEČE LE Z

Dr. OETKER JEVIM BACKINOM

najboljše recepte pošilja na željo brezplačno in poštne prosto

DR. OETKER, d. o. o., MARIBOR

»NEUE FREIE PRESSE« O GOSTO-LJUBNOSTI MARIBORČANOV.

Prva alarmantna poročila o dunajskih izgrelih so iznenadila številne dunajske rodbine na oddihu v dalmatinskih morskikh kopališčih v soboto v popoldanskih urah. Že od začetka meseca junija se nahaja mnogo Dunajčanov v jugoslovanski rivijeri, posebno v Crikvenici je mnogo avstrijskih gostov. Do čim so izvedeli gostje na Rabu, Hvaru in Korčuli alarmantne novice iz domovine šele, iz jugoslovanskih časopisov, so bile v večjih obalnih mestih že v soboto okoli poldneva afiširani lepaki s prvimi brzojavkami z Dunaja. Na Sušaku, v Splitu in Zadru je šlo z bliskovito naglico od ust do ust: »Na Dunaju je revolucija!«

Večina dunajskih gostov se je pripravila takoj za odhod. Dasi so izjavili potovalni biroji, da se ne izdajajo za potovanje na Dunaj nobeni vozni listki več, so se ljudje kljub temu odpeljali proti Avstriji, v nadi, da bodo prometne zapreke kmalu odstranjene.

Parniki, ki so prispeli v soboto in nedeljo na Sušak, so pripeljali številne avstrijske goste. Poročila, ki so prihajala večinoma iz Vratislave in Budimpešte niso bila pomirljiva. Zato je bilo splošno geslo: Naprej do Zagreba! Direktni voz Sušak — Dunaj je imel pa ta mnogobetajoči napis, toda na zagrebškem kolodvoru so potniki izvedeli, da vozi dunajski voz samo do Maribora. Ta informacija je pa odvrnila prav malo pasazirjev od nadaljevanja vožnje. V soboto, v nedeljo in v ponedeljek so prispeli normalni brzovlaki ob 3. zjutraj na tokratno končno postajo Maribor.

Mnogo gostov je prispelo v Maribor samo z voznim listkom za povratek na Dunaj v žepu, brez vsake gotovine. V Mariboru so od domovine odrezane potnike gostoljubno sprejeli javna oblast, župan in policijski šef. V nekem vsled počitnic praznem dekluškem penzionatu (Vesna) je bilo nastanjenih popolnoma brezplačno 27, v vojašnici 30, v neki drugi šoli pa nad 20 oseb. Vsi — bili so skoraj sami Dunajčani, so dobili, če so želeli od mestne občine brezplačno izdatno prehrano. Kdor je pokazal potni list, je dobil od mestne uprave nakaznico, na podlagi katere si je lahko izposodil v tej ali oni banki 30 do 60 šilingov.

Hoteli v mestu so bili prenapolnjeni. Povdarjati je treba, da ni izkoristil niti eden od hotelirjev ugodne konjunkturo, da bi ljudje odiral. Sobe so se oddajale povsodi po normalnih cenah. Ko ni bilo dobiti v hotelih nobene sobe več, so dali Mariborčani avstrijskim gostom na razpolago privatne sobe. Lastnik trgovine z železnino g. Lenard, njegova ga. soproga in njegov družabnik Pinter so sprejemali goste na kolodvoru, jim dajali v kolikor jim je bilo to mogoče, na razpolago svoja stanovanja, oziroma so jim preskrbovali druga privatna stanovanja. Mali železniški uslužbenec Grocel, ki je odstopil svojo privatno sobo gostom, se je branil vzeti za to plačilo, hotel je dajati gostom brezplačno celo hrano, dasi so imeli denar. Tudi ravnatelj mariborske Ljubljanske kreditne banke je dal gostom brezplačno na razpolago svoje stanovanje. Povsodi so zatrjevali gostom, da lahko ostanejo, dokler časa hočejo. Ko se je prometna stavka končala, so se mogli Dunajčani končno odpeljati, so jih spremili stanodajalci na kolodvor, kjer so se kar najpri-srenejše od njih poslovili.

Vzorno skrb mariborskih jugoslovanskih oblasti in izredno prisrčni sprejem od strani prebivalstva, so sprejeli Dunajčani z globoko hvaležnostjo in priznanjem.

DNE 14. IN 15. AVGUSTA 1927

ZLET JUGOSLOVANSKE GASILSKE

ZVEZE V SREDIŠČE OB DRAVI.

VOZNA POLOVICNA ZA GASILCE

IN NEGASILCE.

Slanko Mencinger:

Pariška pisma.

Pariz. — Sama beseda zbuja že od nekdaj v mladih ljudeh tisoč predstav, tisoč želja. Vrvanje ulice, razkošne palače, brezskrbno življenje, teatri, Folie Bergères, latinski kvart, midinetke, apaši, Eifflov stolp. Vse te gledamo skozi prizmo domišljije. Nobeno pripovedovanje, nobena knjiga predstave ne omaje.

Šele kadar človek sedi v kavarni in na Montparnassu in pošilja pozdrave domov, mu realnost predstavo kontrolira; ugotovi jo ali pa razbije. Je nekaj čudnega s tem mestom. Prve dni, morda celo prve tedne skoro razočarana, utrujena, oslovoljena. Če ste prišli s severa, iz Nemčije ali naših krajev se vam zdi ulica preumazana. Provincijalce še obenem duši smrad bencina in oglašuje hrup vozil. Tudi vam slabo de zrak v podzemni železnici (metro). Privede te doliko z ljudmi vseh narodnosti, toda nečesa, kar bi bilo podobno dunajski »Gemütlichkeit«, ne najdete. Tudi ni tiste udobne kavarne, kjer se človek zabarikadira za grmado časopisov in obsedi. Vse je bolj ameriško. Celo o slovi pa je bolj eleganci ni duha in sluha. Imponirajo vam Louvre in vseh vam je nagola v reviji Moulin Rouge. Sicer pa se vam zdi, da celo Montmartre ne zasluži svojega vabljivega-slabega slovesa. — Mislite večkrat na povratek.

Ostanete še nekaj tednov, mesecev. Sprijaznili ste se s hrupnim boulevardom. Počrneli, mrki zidovi vas gledajo prijazneje, obrzi ljudi, ki jih srečujete so manj resni. Osornost soferjev vas nič več ne razburja. Z upravnico hotela se prav dobro razumete (pa brez zle misli, drage čitateljice). Dopovedali ste ji, da je Jugoslavija še v Evropi in bližji Francije nego Kitajske. Sicer vas na koncu vsega pripovedovanja že vpraša v kakšnih lelih se običajno poročijo žene pri vas, v Jugoslaviji in dali se je udeležila vaša dežela vojske in na čigavi strani. Priključite ji v spomin Srbijo, potem pa gre.

Na boulevardu St. Michel srečujete gruče študentov, ki prepevajo in se zabavajo na račun mimoidočih. N. pr. jih

vidite, kako korakajo zvečer v dolgi vrsti, nosijo lampijončke, hlače zavahane do kolen, pojo. Nenadoma obkolijo gospoda in gospodično, ki sedila na klopi kraj boulevarda in ju v šali silijo naj se poljubita. Gospod je pripravljen, gospodična se brani. Pa nič, se razjeze. Zapojo: nimala se rada, nimala se rada, in odhite. Še ni ugasnil študentovski humor v latinskem kvartu.

Luksemburški park se vam močno priljublja. Po basenu sredi parka spuščajo otroci male jadrnice, ki izgledajo v solncu kakor jata galebov. Cela karavana otrok jaha na osličkih po parku naokrog. In spet drugi se smejejo »guignolu« v malih marionetnih gledališčih. Angleži so vsepovsod nameslili svoje fotografske aparate.

Na čajanki pri neki dami iz pravega meščanskega kroga, ste prišli prvič v doliko s pravo francosko družbo. Uglajenosti, duhoviti razgovor. Eventuelno slabo mnenje o Francozih, ki ga je povzročila ulica, ste revidirali.

In še tisoč in tisoč malenkosti. —

Neki prijatelj poluje; spremite ga na postajo. Ko vlak odhaja vam ni tesno samo radi ločitve s prijateljem. Mnogo, mnogo več. Bojite se trenulka, ko bo hudi vam treba zapustiti to mesto, ki vas je pritegnilo k sebi s tisoč nevidnimi rokami, mesto, ki ste ga vzljubili, da sami ne veste kdaj in zakaj.

Buenos Aires je krasno, moderno, snažno velemesto. Po svojem življenju malo ali skoraj nič ne zaostaja za Parizom. Vendar sem čul od Argentinec, da čez pol leta po povratku iz Pariza, dobe navadno bolezen, ki jo imenujejo »parista« in ki obstoja iz nepremagljivega hrepenenja po Parizu, tako, da je treba včasih pripraviti prlljago in odpovali. Posebno se to zgodi rado mladim damam, ki so mi to tudi pripovedovale in jim zato prepuščam vso odgovornost. Mislim, da »parista« tudi v Evropi ni povsem neznana bolezen, samo, da imajo prazni žepi soprogov čudno zdravilno moč. Pa puslmo boleznin pojdimo raje na pariški Boulevard.

(Dalje prih.)

Nekaj misli ob redukciji osnovnih šol.

Ravnokar objavljeni rezultat redukcije osnovnih šol v Sloveniji je izzval pri nas različne komentarje. Eni so mnenja, da je ta redukcija skozi in skozi zgrešena in našemu narodu škodljiva, drugi pa med njimi g. J. P. v 159. številki »Narodnega dnevnika« zastopajo mnenje, da je redukcija premajhna, da bi bilo treba vsaj polovico vseh razredov ukiniti.

Nikakega dvoma ni, da so razredi z 12 do 15 učencev res samo luksuz, ki naj se odpravi. Vendar je treba pri tem pomisliti, da zahajajo sedaj v osnovno šolo vsi otroci rojeni v času vojne. Splošno pa je znano, da se je v tem času rodilo manj otrok kot normalno, po drugi strani, pa je tudi teh otrok umrlo primeroma več kot znaša umrljivost v mirni dobi. Tako je prišlo do tega, da so sedaj nekateri razredi tako maloštevilni, da se nikakor ne čudimo, če jih je prosvetna oblast reducirala. Poleg tega je tudi res, da so bile nekatere šole, zlasti v l. 1920 in 1921 razširjene, ne da bi obstojala prava dejanska potreba (zadostno število otrok). Če se razširi šola z okroglo 100 otrok na 4 ali celo na 5 razredov, je to gotovo luksuz, zlasti če, če pomislimo, da je v tem številu blizu petina takih otrok ki obiskujejo ponavljajočo šolo, ki torej hodijo v šolo le en- oz. dvakrat na teden. Ravnofakto je tudi razumljiva redukcija tam, kjer je število otrok iz gospodarskih ozirih (izseljevanje) padlo. Ali je zadelo redukcija katere šole neupravičeno, mi ni znano, niti ne vem, ali je bila ta redukcija povsod upravičena.

Kakor je iz ravnokar povedanega razvidno, bi se s to redukcijo strinjali, a to le tedaj, če bi se tam, kjer bo število šolskih otrok zopet naraslo, takoj otvorili razredi, oziroma vzporednice, kakor hitro se pokaže za nje dejanska potreba. A po dosedanjih izkušnjah se bojam, da se bodo morali ponekod cela leta siliskati otroci v prenapolnjenih razredih, preden se od g. ministrstva v Beogradu doseže zopetno razširjenje letos reducirane šole.

Ker sem optimist, upam da postane tudi naša prosvetna uprava nekoliko elastičnejša nego je danes.

Predno pa zaključim, moram le nekoliko replicirati na izvajanja g. J. P. Ne morete radi njihovih tehtnosti, pač pa bi rad g. J. P. povedal, da se je spustil na polje, kjer se ne spozna. Mogoče je na kakem drugem bolj strokovnjak, na šolskem prav gotovo ne.

V svojem članku postavlja namreč napačne trditve: Brati in pisati naj se le nauče, več otroci ne rabijo. — Nič ne škodi, če se otroci kmetov in delavcev nauče brati in pisati in nekoliko računati. (Ali je gospodu J. P. šola samo »Blažev žegen«?). Prezračilen je predzadnji odstavek: Skrbite, da bo dežela bogata in da bodo ljudje imeli vsega dovolj. Potem bo lahko tudi šol več,

kakor jih je treba. Dokler smo pa siromaki, kakor smo, pa ni treba prebirati. Moj prijatelj, ki je zelo pameten mož, mi je enkrat dejal: »Če bi vsakemu pobu kupili za tisti denar, kolikor nas šola velja, eno bajto in kos zemlje zraven, bi mnogo več pomagali ljudem kakor s tem, da jim leta in leta ubijamo v bulice stvari, ki niso navadno niti resnične.«

Torej, da postane dežela bogata in da bomo imeli vsega dovolj, proč s šolo! Ali pozna g. J. P. zgodovino zadnjih 50 let? Dvomim. Ali pa ve tisti zelo pameten mož, ki je prijatelj g. J. P., koliko stane učitelja, koliko stane vzdrževanje šole in nasprotno, ali ve, koliko stane bajta z zemljiščem vred? Ali mi znate povedati gg., kje je tista šola in kateri so tisti nauki, ki navadno niti resnični niso?

Da, da čisto prav trdi gosp. J. P., da šolani ljudje niso vedno tudi inteligentni in pametni; saj taki, ki so jim leta in leta v bučice ubijali stvari, ki navadno niso niti resnične, res ne morejo biti pametni. Rž.

DOSTAVEK UREDNIŠTVA.

Priobčujemo lojalno odgovor g. Rž. na članek g. J. P. Priobčujemo ga v prvi vrsti vsled tega, da tudi ob tej priliki dokažemo, da je »Narodni Dnevnik« v resnici svobodna tribuna za vse dobro in pošteno misleče ljudi. Ker je članek g. Rž. pisan tudi v lepem tonu, ga objavljamo tem raje, kakor na drugi strani ne moremo priobčiti onih odgovorov, ki so mestoma žaljivi in premalo uljudni.

Ker pa smo poleg pismenih odgovorov doživeli zaradi članka g. J. P. tudi ustmene intervencije, smatramo za potrebno, da v tej stvari povemo tudi mnenje uredništva.

Predvsem moramo konstatirati, da so gospodje članek g. J. P. večinoma napačno razumeli in se zato tudi po nepotrebnem zgražali. Članek g. J. P. je deloma pisan ironično in zato ni vsako besedo vzeti dobesedno, temveč ga je treba presojati le po njegovi glavni misli. Obenem pa je treba upoštevati še to, da je bil članek le reakcija na demagogične članke gotovega strankarskega časopisa, ki je hotelo iz redukcij skuhati voliven golaš.

Vsa stvar je v tem, da so se po preobratu mnogokrat preveč radodarno odpirale paralele in da se ni pomislilo, če država tudi vzdrži stroške za vzdrževanje prevelikega šolstva. Da na to opozori, je bil namen članka g. J. P. in zato smo ga objavili, ker je bil v tem oziru potreben in utemeljen. Ker pa je bil članek podpisan in je šifra J. P. v slovenskem novinarstvu zelo dobro znana — smo priobčili članek tudi brez vsake izpremembe, prepustivši bralcem, da oni odgovore na izvajanja, če se z njimi ne strinjajo. Seveda pa smo pričakovali, da bodo odgovori v resnici odgovori in da se bo odgovarjalo le na to, kar je g. J. P. napisal, ne pa, kar so nekateri

pri tem mislili in zato bi prosili vse one gospode, ki so se po nepotrebnem razburjali, da si še enkrat članek g. J. P. prečitajo. Čeprav se morda ne bodo z vsako besedo strinjali in čeprav bi oni isto stvar povedali morda z drugimi besedami, bi vendar spoznali vsaj to, da ni bilo v članku one nekulturnosti, ki bi jo sedaj radi našli.

Pri tej priliki pa naj omenimo še to, kar nam je povedal resen šolnik. Dejaj, da se je v resnici odvijalo v okolici Ljubljane preveč vzporednic in razredov, ker je vse sililo v Ljubljano. Posledica tega je bila, da smo dobili ponekod razrede z 12 učenci, v gorskih krajih pa razrede s 60 in več učenci. Da je ta pojav nezdrav, je brez vsega jasno in tako mislimo, da se lahko vsi zedinimo v tej sodbi: Če imajo redukcije samo ta namen, da končajo to nezdravo stanje, potem so te redukcije potrebne. Če bi pa redukcije škodovale razvoju šolstva, potem jih je seveda obsoditi. Ker kakor je gotovo, da si naša država ne more privoščiti luksuza razredov z 12 učenci, tako pa je gotovo, da je dolžnost države skrbeti za dobro šolstvo, ki daje tudi najrevnejšim državljanom priliko, da se njih otroci naobrazijo.

Upamo, da to naše pojasnilo popolnoma zadostuje za vse, ki so dobre volje. Za druge pa je seveda vsaka beseda odveč in ljudem slabe volje tudi ni naše pojasnilo namenjeno.

Uredništvo »Narodnega dnevnika«.

Sport.

DIRKA OKOLI FRANCIE.

Največja cestna dirka sveta je končana. 145 najboljših vozačev se je prijavilo k 28 dnevnim tekmam, ki se prične v Parizu, gre odto skoz severno Francijo, par sto kilometrov ob Kanalu in ma to skoz dolgočasne pokrajine ob Atlantiku. V Bayonne je prvi dan počitka. Sedaj se prične najprejši, ob enem pa najtežji del, vožnje čez Pireneje s brezkončnimi klanci s strminami do 10%. V ravnini zopet odmor, nato pa serpentine in vijugaste ceste čez Alpe, med Nizzo in Evianom ob ženevskem jezeru, ki stavijo na vozače največje zahteve, nič manjše ko pri vožnji čez Pireneje. Zadnji del proge vodi tekmovalce skoz Alzacijo, Loreno, po vzhodni Franciji ob belgijski meji do Dunkerque ob Kanalu in od tu zopet v Pariz, v Parc des Princes.

Malo vozačev doseže cilj: nekateri odstopijo že v prvih dneh, različni defekti na pneumatiki, ostri ovinki, hipna slabost, vročina in mraz, prah in dež povzročijo, da odpadejo nadaljnji; marsikateri je že pustil življenje na tej dolgi progi ali pa je ostal pohabljen za celo življenje. Odločilni za končni uspeh pa niso prvi dnevi, ampak Pireneji in za temi Alpe odločajo, kdo bo zmagal v ti gigantski tekmi. Tukaj si pridobijo najvztrajnejši borci prednost par ur in s tem končno zmago.

Letošnja dirka je enaindvajseta; razun par vojni let se je vršila nepretrgoma vsako leto od l. 1903 naprej in je povzročila, da naša vsak tretji Francoz kolo in da se je industrija koles razvila v prav ameriškem tempu. Zato pa je ta tekma pravzaprav tekma tovarov, ki izdelujejo kolesa. Vsaka tovarna najame nekaj najboljših profesionalov in zmaga vozača je ob enem zmaga dotične tovarne, ki naredi seveda masten dobiček. Zato pa tudi tovarne, sportni meceni, razna društva, mesta in trgi razpišejo še posebej nagrade za vsako posamezno etapo, tako da si precejšnje število konkurentov pribori nagrade, bodisi o denarju ali dragocenih darilih, že pred ciljem.

Primereno temu velikanskemu aparatu pa je tudi zanimanje ljudstva. Vsi listi priobčujejo skoz 28 dni na najbolj vidnem mestu dolga poročila o vsaki posamezni etapi; ni ga menda Francoza, ki ne bi v teh dneh najprej pogledal, kako stoji šansa v tour de France. Da sosedne dežele, Belgija, Švica, Italija in Španija prav nič ne zaostajajo v tem zanimanju, je umljivo samo ob sebi.

Zadnje etapo Dunkerque—Pariz (344 km) je dobil Leduey v 13:58.09. V celotni kvalifikaciji je zmagal Luksemburčan Frantz v 198 urah 16 min. in 42 sek. Drugi je bil Dewael (Belgijec) v 200:05.03, tretji Verhargon (Belgijec) v 200:51.48, četrti je bil zgoraj omenjeni parižan Leduey v 201:18.47. Cela proga znaša 5821 km. Od 145 vozačev, ki so startali, jih je prišlo 40 na cilj, 50 km severno od Principana je čakalo več 100.000 ljudi na dirkače. Ko je prišel Leduey, pokrit z debelo plastjo prahu, mu je množica priredila navdušne ovacije. Kmalu za njim so prišli tudi ostali vdeleženci na cilj.

Borze

dne 22. julija 1927.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22.81, Berlin 13.51 — 13.54 (13.525), Budimpešta 0 — 9.93, Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.995 do 8.025 (8.01), London 275.8 — 276.6 (276.2), Newyork kabel 0 — 56.93, Newyork ček 56.7 do 56.9 (56.8), Pariz 222.25—224.25 (223.25), Praga 168.2 — 169 (168.6), Trst 308.5—310.5 (309.5).

Zagreb. Dunaj 7.99—8.02, Bruselj 7.89 do 7.92, Ivalija 308—310, London 275.8—276.8, Newyork 56.7—56.9, Praga 168.2—169, Curih 1093.5—1096.5; ameriški dolarji 56.15—56.35.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.35, London 25.20625, Newyork 519.375, Pariz 20.335, Milan 28.26, Praga 15.895, Budimpešta 90.56, Bukarešta 8.13, Dunaj 73.10.

Efekti.

Ljubljana. Investicijsko 84—0, Vojna škoda 343—0, Celjska 197—199, Ljubljanska kreditna 147—0, Praštediona 850—0, Kreditni zavod 160—0, Stavbna 33—0, Šešir 104—0.

Ljubljanska blagovna borza (22. t. m.). — Les: Tendence nespremenjena. Zaključenih je bilo 5 vagonov, in to 4 vagoni testonov, originalnih, feo vagon Sušak po 500 in 1 vagon tramov po notu kupca, feo vagon naklad. post. po 260. Povpraševanje za testone. — Deželni pridelki: Nudi se nova baška pšenica, 78 kg, 2%, brez doplačila, slov. post., mlevska tarifa po 280; turščica banatska, slov. post., plač. 30 dni, promptna po 337.5—340, za avgust, september po 345 do 347.5; nova sremska pšenica, 80 kg, 2%, slov. post., mlevska tarifa po 280; turščica banatska, slov. post., plač. 30 dni, promptna, nav. tarifa po 232.5, mlevska tarifa po 227.5; turščica srbijanska, slov. postaja, promptna, plač. 30 dni, nav. tarifa po 220, mlevska tarifa po 217; moka »0«, iz stare pšenice, feo Ljubljana, plač. po prejemu po 510. Tendence čvrsta. Zaključkov ni bilo.

ČESKOSLOVAŠKI POLJEDELSKI STROJI A BOLGARIJO.

Po večtedenskih pogajanjih so dobile češkoslovaške tovarne poljedelskih strojev del bolgarskih naročil kot kompenzacijske za bolgarski tobak. Gre za skupno svoto 9 in pol milijonov Kč. Del strojev so pa preko kompenzacijskega pota naročili Bolgari v Nemčiji, ki je stavila nižje ponudbe kot Čehi in je večkrat tudi izjavila, da stroje lahko takoj dobavi.

To in ono.

Justifikacija morilec Lackovića.

Greh Zarka Lackovića je znan. Lacković je posilil lansko leto ob Donavi neko 9 in neko 11 letno deklico. Nato ju je zadavil ter vrget trupli v vodo. Zato je bil obsojen na smrt. Prošnja za pomilostenje je bila zavrnjena.

Justifikacija se je imela izvršiti v sredo jutraj. Ker pa so bili krvniku Maussnerju med vožnjo iz Sarajeva v Pančevo ukradeni dokumenti, se je morala za en dan odložiti, dokler ni dobila pončevsko sodišče od sarajevškega brzojavnega potrdila o Maussnerjevi identiteti.

V sredo jutraj ob 9. so objavili Lackovića, da bo naslednji dan obešen.

Med čitanjem sodbe je bil Lacković še precej miren. Ko je pa čul, da bo naslednji dan ob 5. jutraj obešen, je jel plakati. Končno je prosil, da bi rad videl še enkrat svoje otroke. Nato so ga odvedli plakajočega v celico, kjer ga je pripravljala duhovnik na smrt.

Ob 1. popoldne so ga obiskali novinarji. Govoril ni mnogo z njimi. Od časa do časa je ponavljal: »Da bi bil pri zavesti, ne bi bil tega nikoli storil, toda bil sem do nezvesti pijan. Ne spominjam se ničesar.« Bil je tako raztresen, da se je zdelo, da vsakega vprašanja niti razumel ni. Ves čas je jokal. Duhovnika, ki ga je tolažil, je poslušal pazljivo ter je z njim molil. Na mizi je ležala slika njegovih otrok, ki mu jo je poslala za spomin njegova žena.

Ko so ga vprašali, kaj je njegova poslednja želja, je odgovoril: Ne vem, kaj bi dejal, ne morem niti jesti, niti piti, niti pušiti.

»Ali si se izpovedal?« ga je vprašal eden od novinarjev. »Sem se.« — »In kaj ti je dejal duhovnik?« — »Ne vem.«

Popoldne je obiskala Lackovića njegova družina, in sicer žena, sestra, 7 letni sin, 4 letni sinček in 6 letna hčerka. Lacković je bridko jokal ter poljubljal in objemal svoje otroke. Njegova žena je gledala prizor nema in globoko potra. Ko je družina odšla, je bil Lacković še bolj obupan kot prej. Večinoma je jokal in molčal, če pa je govoril, je govoril v pretrganil besedah brez prave zveze, tako, da ga je bilo težko razumeti.

Eksekuciji je prisostvovali le malo občinstva. Dasi je bilo zanimanje za obravnavo veliko, sodišče ljudem ni dovolilo vstopa. Navzoči pa so bili njegova žena in otroci. Predno je stopil Lacković pod vešala, se je poslovil od žene in otrok. Nato se je obrnil proti občinstvu ter ga prosil, da naj skrbijo za njegovo ženo in otroke, češ, oni so nedolžni.

Ko je poklical predsednik sodnega dvora krvnika ter mu izročil Lackovića, je prosil obsojenec, da naj se mu dovoli, da spregovori še par besed. Predsednik mu je to dovolil.

Lacković se je obrnil proti občinstvu ter izpregovoril: »Priznam, da sem grešil. Toda grešil sem v nezavestnem stanju in zato se pokorim.« Nato je poljubil križ, krvnik in njegov pomočnik sta ga potegnili na vešala čez 12 minut pa je ugotovil zdravnik, da je nastopila smrt.

To je bila v Pančevu po 59 letih prva justifikacija, Maussner pa je spravil s tem 85. zločinca na drugi svet.

Jan Weiss:

Baraka smrti.

»Zakaj ne ješ?« je vzklikal Bareš s polnimi usti, v katerih se je valjal težak založaj mesa in kruha, ki ga je le počasi zmanjkovalo. — Kfeček se je držal vodke in je z neštetimi kozarčki gasil svojo trimesečno žejo. Star izpačen obraz se je že obličil počasi v prejšnjo podobo človeka. Otekline je splahnila, pokazala je sinje očesce, ki se je rinilo na svetlobo in se širilo, kakor da bi je potrebovalo več, ko prej. — Od prejšnje spačenosti sta ostali samo dve črni odprtini v zobovju; iz njih je bežal usmev in besede so se v njih lovile...

»Tri mesece! — Tri suhe mesece, sestavljene iz tisočev sekund žeje! — Voda živa!... Voda pozabljenega. Vodka! — Vrag! Ti jemlješ človeku razsodek, — hvala ti za to! — Razsodnost, to je ista samopašnost! — Dostojnost, — komedija! — Pustite me, da se napijem, in človeško gorje zgine! — Vse stvari okrog tebe se naenkrat s teboj pobratijo; ti, in ti! — Tako dober postaneš, da bi sam sebe razdal, — tako bogat, da ničesar ne rabiš. Ne lažeš, se ne pretvarjaš, ampak takrat šele postaneš človek... tak kakor ga je pozabil ustvariti bog, z možgani, ki se iskre in žare... Pa še več! — Človek postane...«

»Svinja!«

»Bog! Človek postane za trenutek bog... kajti nič mu ni nemogočega...«

Noč je potekala, vodke je bilo čedalje manj, rastli so kriki in zdajpadaj je izbruhnil smeh in pod udarci pijanih pesti je bobnela prična. Cigarete so gorele v ustih in njihov konec je bil vedno isti: pepel in dim... Samo mesa ni bilo konca.

»Jaz, — jaz načelno ne prenesem prekajenega mesa...« je kričal Cap, da bi rešil svoj glas iz vrtinca bobnečega šundra. — »Pred vojno sem živel pri nekem mesarju, — iz svoje sobice sem mu lahko gledal naravnost pod roke. — Zgrabil je crknjeno podgano za rep, in — šup! — jo je vrgele pod nož, ki so mastili krvavo kašo za salame.«

Nihče ga ni poslušal, ker sta istočasno začela govoriti Kfeček in Bareš, v jeziku vodke. Zelinka je pil pogosto in trdovratno, v

glasu pa je bilo slišati hinavske, neprirojene note. Njegov obraz je zatekel v bolešno, zlobno grimaso, usta so se mu po vsakem požirku raztegnila v gube siloma zatajevanega gnusa. Ta zlovesča maska se je pa popolnoma zgubljala v zastorih dima in krika, ki se jim je liki kodrastim stebrom valil iz ust.

»Sardine!« je kričal Bareš, — »mrlički v olju! Kdo želi olje z mrličev?« — Skatljica mu je počila pod prsti, pločevinasti pokrovček se je navijal na ključ. Cap je vzdihnil.

»Moj bog, koliko let nisem imel tega v ustih!«

»Kar sem živ, še nisem tega žrl,« je kričnil Zelinka z neko obupno radovednostjo, — »kakšen okus ima neki ta stvar?«

Ribica mu je izginila v ustih, pa samo za trenutek. Tik nato je zletela pod prično, za njo pa desertna slina.

Edino Cap se je pohvalil, kakor da se hoče Barešu prikupiti:

»Izborne so! Samo sit sem že, hvala bogu.«

»Primojkrizandus!« je grmel Bareš, »vsi skupaj ste pokveke! Vaše želodce bi človek vrgele psom!«

»Težko, če bi jih požrli!« je žalostno pripomnil Kfeček, ki se je poprijel te misli in si tudi predstavil v duhu to sliko. Kljub številnim kozarčkom, ki jih je že spustil po grlu, se je naenkrat razžalostil, kar pa ni odgovarjalo momentu. Vendar se je pa spet znašel in znova nallil kozarček.

»Bareš! Za vruga! — Navsezadnje bi pa le rad slišal o tvoji dogodivščini! — Kaj se obotavljaš? — Povej, kaj si videl in slišal v stevilki 35!«

»Ne, ne! Za božjo voljo, samo tega ne!«

»Gruber! — Ležal je v svojem kotu, nekje v globini teme, ko da ga ni na svetu, kajti vsi so nanj pozabili. Šele zdaj jim je s svojim plašnim glaskom spet stopil pred oči in vsi so ga za trenutek zagledali v mraku.

»Pri bogu,« je zaklical spet Bareš, razjarjen od take strahopetnosti, »povedal bom samo to, kar sem videl! — Zakaj bi pa ne povedal? — Vidiš noč za oknom? — Kako se nam reži s pegastim trebuhom! Revica gre k nam, da se ogreje, — mogoče gre po zaklad, ki smo ji ga izmaknili izpod vzgljaja? — Povej jim, Zelinka, kakšno smo jim za-

godli v št. 35! — Tam je, gospodje, jako pisana družba, — živi in mrtvi, — pod stropom pa vreščijo in plezajo po tramovju blazine, kot opice. Obešali so se nama na vrat, preklinjali so naju, praskali, grizli — eden od mrtvih me je celo ugriznil v nogo, — želiš videti zobe?«

Bareš si je odvihlil nogavico in se pripravil, da obnaži mēče, medtem, ko so iz kota dohajali koleavi zvoki groze, ki jih je dušila blazina. — Gruber si je zaman vtikal prste v ušesa. — Besede so kakor igle prodirale blazino in se mu zabadale v možgane.

»V tej le brazgotini,« je razkazoval Bareš, »sta tičala dva orumenela sekača. Zdaj pa mogoče tukaj večerja — nekaj majhen, popolnoma neviden hrošček, doktorji mu pravijo »bacil« in gledajo nanj skozi leče, ko zvezdogledi na zvezde. — Kakšen je neki tak tifozen bacil? — Tak-le inteligenten bacil, recimo samička, — kaj bi nam povedala, če bi znala govoriti? — Vprašal bi jo: — praviš vam, živalica, kako se vam godi? Imate dovolj prostora v vsemirju? — Ona pa: — malo, gospod! Stiskamo se v črevesju — (pomankanje stanovanj), ker je bog obdaril z rodovitnostjo naše ljudstvo; potrebujemo nove kraje za nove generacije...«

»To je ogabno,« je kričnil Cap.

»Kaj je ogabno? — Misliš, da tak bacil nima nagona samohrane? — Pijem na zdravje bacilov! Naj živijo!«

Bareš je izpraznil kozarček in ga treščil v temo, v ono smer, od koder se je slišalo ihtenje in cvileči napev groze.

Zelinka je že ležal vznemirjen, ker ni našel druge opore za svojo načeto hrbtenico, razven prične. Tudi usta so mu odpovedala; jezik je ležal med zobmi, vlažen in negiben, ko močerad, glas pa, ki je od tam prihajal, ni bil več podoben človeški govorici. Bareš je bil pa razbičan od neke maščevalne, grozotne strasti in je izzivajoče kričal in piskal okrog sebe:

»Smrt! Za oknom je smrt! — Za vratni je smrt! — Tif! — Kolera! — Kuga! — Tabor umira! — Mi pa tukaj zdravi norimo! — Ali razumete, kaj se to pravi »Zdravje, ko vse naokrog umira? — Biti zdrav in bogat? — O, vi plaha, strahopetna sodrga! Kaj ste vi? Kaj ste videli? A jaz, — jaz sem slišal umirati številko 35!... Mogoče, mogoče, da se

tudi jaz bojim smrti!... Vsi se je bojimo! Prva uš, ki zaide v naš grad, to je prvi parlamentarec neprijatelja, da naj se vdamo! To je vizitka smrti! No, pa še nisem srečal uši s svojimi očmi! Česa se torej bojite, norci! Jutri vas odpeljem! — A veste kam? — Odpeljemo se k morju!«

Bareš je spet zanesel svoj kozarec k ustom, ni ga pa donesel. Strašen obupen krič se je iztrgal Capu iz ust in bolesto presunil pozmo uro, polno dima in smradu. Cap je skočil pokonci, skrivil hrbet in je s prstom, z dlano, z roko, s celim telesom kazal na sivo podlogo, na kateri je počivala blagajna.

»Uš!«

Vsi so poskočili.

»Kje? Kje?«

»Tukaj!«

Majhna, belkasta pegica je potovala nekam počez po hrapavi površini podloge, kakor da dobro pozna svojo pot.

Kfeček se je zgrabil za glavo. Gruber je zatulil z nečloveškim glasom. Samo Zelinka je stegnjeno ležal na hrbtu.

»Kaj to pomeni?« je zašepetal Cap.

V njem je zatrepetala nesmiselna, obupna nada, da je mogoče tudi to Bareševa triumfalna šala, v kateri je višek njegovega izživljanja in zasmehovanja smrti. — Če je pa to le resnica, je pa spet Bareševa stvar, da zdaj nekaj napravi, naj bo iz besede, ali pa s pestjo. — Oči so se vanj uprle:

»Ti! Ti! Ti! — Ti si nam prinesel zaklad! — Ti si k nam zanesel uši! Ti nas rešil!«

Bareš pa ta trenutek ni imel prav nikjer več moči, kakor v prstih in ni mogel napraviti drugače, kakor je napravil. Ujel je uš in jo strl med palec in kazalec, da je kar zginila. — Molčal je. —

»Bareš, kaj to pomeni?« je znova zablebetal Ča z jokavim glasom, še čudno, da ni sklenil rok.

»To pomeni, da jih bo še več!«

Ta trenutek je pa tudi Bareš prišel spet do sape in do besede, da bi še povečal vis groze tega pojava. — To je bila ista smrt, ki je tam koračila po pričinah, prva, zato pa najstrašnejša, ker v njeni množini ni več groze...

(Dalje prih.)

Otroške majice, kratke nogavice, vičke v raznih barvah, kopalne hlače, flor-nogavice za ženske in moške, kravate, žepne robce, ovratnike, manšetne gumbi, dežnike, palice, nahrbtnike, dišeče milo kupite najceneje pri

Josip Petelinc-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika. Na veliko! Na malo!

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. Telefon št. 2389.

Tehnično in higiensko najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Najboljša v materialu in v konstrukciji so:

Josip Petelinca
šivalni stroji in kolesa
Gritzner, Adler, in Phönix.

Najlepše opreme, pouk v voženju brezplačen.

Nizke cene tudi na obročna plačila. ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Inserati v „Narodnem dnevniku“ imajo velik uspeh!

PROFESOR IVAN SIVEC

ŽARKA roj. STOLFA

POROČENA

Kočevje-Ljubljana, julija 1927.

Proda se ceno

pohištvo, štedilnik in mala pečka. Naslov pove uprava lista.

WECK

čaje in aparati za ukuhanje so najcenejši, ker so najboljši. Znatno znižane cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga:

Krekov trg 10 pri trdnici Frktus, Ljubljana.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

KUPIMO

sledeče knjige — tudi rabljene: »Trije muške-tirji«, »Dvajset let poznej-e«, »Deset let poznej-e«, »Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana.

»Ullstein's Weltgeschichte« (elegantno vezano) 20 Din 1000 napredaj. Naslov v upravi.

Prodajalka

dobra moč v mešanem blagu, želi premeniti mesto. Cenj. dopise na uprvo tega lista pod šifro »Zanesljiva«.

Drva - Čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 22

Hektografični aparati zvitki, masa, črnilo, trakovi,
Telefon 2980. dobite vedno in najceneje pri **Telefon 2980.**
LUD. BARAGA - LJUBLJANA, Šelenburgova ulica štev. 6.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala:

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Gorica, Trst. AGENCIJA: Legat.

Belniška glavica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.
Tel. št.: 261, 413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse bančne posle.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TRG. IND. D. D.

Izdajatelj: Aleksander Zelesnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.